

Ensom forpost

I nærheden af den nordlige polarkreds

En robust skare minearbejdere
trods et fjendtligt land

Frygtindgydende vintre, ensomhed

det er kun en del af jobbet
for arbejderne ved Echo Bay

(af Stephen J. Sansweet - Reporter ved Wall Street Journal)

PORT RADIUM - Northwest Territories - Chris^{HAN} Hansen, en 38 år gammel sølv-
minearbejder med skurvet ansigt, pulser dybt på sin majspipe og slår sin
hjorteskins jakke tæt ind til sig i kulden i den sene efterårsaften.
'Evis en mand kunne ønske at undslippe fra noget som helst, så ville det
her være stedet' - siger han.

Stedet er Echo Bugt Minerne - en af de mest afsides mine lejre i verden,
kun 28 miles syd for Polarkredsen og 300 miles fra noget som helst, der kan
kaldes civilisation. De eneste forbindelser til den ydre verden er en
radio-telefon transmissionssender og et to gange ugentligt post og forsynings-
fly. De frygtindgydende fjendtlige vintre består af 6 måneders næsten totalt
mørke, fuldt af hylende storm, sne og temperaturer på under 60 grader.

Næppe ideelle arbejdsforhold. Alligevel følger Mr. Hansen og en håndfuld skare
på 125 andre mænd og et dusin kvinder sig tiltrukket af dem - af en masse
forskellige grunde. Nogle af dem er alkoholikere, der forsøger at tørre ind.
Nogle søger trøst for det lunefulde byliv. Men de fleste, som Mr. Hansen,
er simpelthen arbejdere der søger efter den største indsats: penge nok til at
forlade minen til sidst og starte egen forretning.

Grænseudvikling

Et besøg her fortæller meget om livets genvordigheder i det Fjerne Nord og
folks motivationer til at søge dette. Men det giver også et fingerpeg om
chancerne for fremtidig succes for Canadas fremstød med udvikling af de øde
Nordvest Territorier, større i omfang end Indien, men med en befolkning på
lige 35.000. Det er en af de sidste store grænser der stadig er ubesejret.
Og i de senere år har Trudeau regeringen indsluset mænd og penge til forskning
af projekter til undersøgelse af hvordan man betvinger dette fjendtlige land.

Minelejren klamrer sig til en halv hektar skråning der springer frem mod
Storebjørn Sø (Great Bear Lake), en umådelig vandmasse med 13,600 miles kyst-
linie. Ad luftvejen - den eneste praktiske måde til at skibe passagerer over -
synes lejren at ligne en New England kystfisker landsby med sine hvidvæggede
huse med røde tjærepap tag. Der ligger nogle militærlignende barakker som
huser de fleste mænd, et hus for ansatte enlige kvinder, fire lejligheds-
bygninger til gifte par, et et-værelses skolehus, en butik, en spisehal og
underholdnings-faciliteter.

Til at forbinde alle disse bygninger er der oprettet en 3-fod bred grænsevæg,
der - ligesom husene, består af træ støtter der rejser sig 4 fod over jorden,
for at undgå permanent frost som komplicerer alle bygningsarbejder i Antarktik.
Der er en stadig summen af generatorer der forsyner med el og varme, men der
også en uhyggelig mangel på andre lyde.

Nogle få miles nordpå begynder den træløse arktiske tundra. Men Port Radium er strøet med hårdføre hvide birke der giver pinde til de snevis af kulsorte ravne der opholder sig på stedet. Ved varmere veje gror blåbær og hindbær vildt, og arktiske fløjlsblomster og røde ildblomster giver farve til det blege landskab. Vandet i Great Bear Lake er så rent, at det pumpes ind i lejren uden at blive filtreret.

Agent for husværterne, lovmand og chef i lejren er John Zigarlick, en svar 58-årig professional minearbejder, som regerer Echo Bay med fast hånd og bor i et komfortabelt møbleret hus i 3 etager, som ikke ville stå til side for et hus i forstæderne i nogen stor amerikansk eller canadisk by. Hans kone, Olga, har endog samlet noget jord som er vanskeligt at finde, og har anlagt en have som blomstrer indtil efteråret med løg, radiser, persille, rødbeder og to slags salat. Hun påstår at hendes liv ligner enhver anden husmors, men med nogle extra goder. 'Vi låser ikke døren, når vi går ud, og der kommer ikke konstant kvinder med tasker og banker på døren og irriterer os' siger hun. Jeg gætter på, at man vil sige vi er lidt bagefter tiden - men vi kan lide det sådan.

De ansatte og ensomhed

De fleste af de Echo Bay ansatte siger, de er kommet her, fordi de netop var ude og søge arbejde, for at skifte sted eller få ny erfaring. Marilyn Sagi, lejrens sygeplejerske, siger: 'Jeg arbejdede i et tuberkulose sanatorium i Saskatoos, men TB er ikke mere en sygdom som før - det er ved at uddø, ved De - derfor tænkte jeg jeg ville flytte til noget mere fast'.

Andre, såsom Grant Irwin, en 18-årig fra Edmonton, kom 'for at slippe bort fra min familie - og prøve at finde mig selv'. Mine funktionærer siger, at mænd der har levet på farme eller i småbyer, er de bedste til at holde ensomheden ud i Port Radium. Men sidste års omsætning var alligevel så høj som 180 %, og det bliver vanskeligere at finde dygtige minearbejder: de fleste tilfælde ca 45 årige. 'Unge knægte ville hellere være arbejdsløse end være på et sted som dette' hævder en minearbejder.

Hver arbejder må underskrive en kontrakt på at arbejde mindst 6 måneder, hvorefter han får lov til 2 uger ferie uden løn. Hvis en ansat ikke bliver de fulde 6 måneder, fortaber han den Doll. 218 luftfartsbillet fra lejren til Edmonton, 1.000 miles mod syd. Arbejderne må betale Doll. 2.40 om dagen for værelse og kost. Gifte par betaler Doll. 30 per måned i husleje og sørger selv for kosten i det veludstyrede supermarked. Man kan godt samle en god spareskilling. Minearbejderne - nogle af dem har været her i 3 år - får en basis løn på Doll. 3.53 i timen, men kan opnå op til Doll. 5 mere pr. time i bonus betaling på deres 8-timers skift, 6 dage om ugen. Der er få steder i lejren hvor de kan bruge penge, og de fleste opnår at spare adskillige tusinde dollars i slutningen af deres 6-månedes kontrakter. Men der er da også nogen der fyrer det hele af under deres ferier, og een uheldig arbejder mistede fornylig Doll. 400 i et 'venskabeligt' to-timers poker spil.

IKKE MERE URAN

Man har kendt til eksistensen af førsteklases malm lige siden der blev foretaget en geologisk undersøgelse i 1900. Men det var først i midten af 1930'erne at besiddelsen blev udviklet og størsteparten af denne lejr struktur bygget. Den begsorte blende der blev mineret ud her, afkastede store mængder af radium og senere uran. (Det radioaktive materiale til den atombombe der blev nedkastet over Hiroshima, siges at stamme herfra).

Uranen slap op i 1960, og minen blev lukket. Men 4 år senere gjorde de stigende priser på sølv og kobber genåbningen af lejren til en attraktiv risiko. International Utilities Corp., et forskelligt arbejdende Philadelphia-baseret selskab, etablerede nogen finansieringskapital og ejer i dag hele foretagendet, som har været meget indbringende.

Indgangen til den elleve-plans, en kvart mile dybe mine er en 1,250 fod lang tunnel ca. 1 mile fra lejren, der er sprængt ind i et udspring af en million år gammel vulkanisk klippe. Der er ca. 12 miles støvede, fugtige tunneler, alle ca. 7 fod høje og 6 fod brede, der snor sig igennem jorden. Der er intet der bryder det totale mørke, undtagen af og til glimtet fra en minearbejders lampe. Tvunget luftventilation holder minens temperatur på en kølig, men tålelig arbejdstemperatur på 42 til 45 grader hele året (i

6 - 70° CELSIUS

Den største sikkerhedsbekymring hos de 46 mænd der arbejder i undergrunden, er vand der siver ind gennem brud i klippen fra søen ovenover. Det ville tage et eneste vildfarende borehul i den nedre region (hvor vandtrykket er størst) 8 timer at oversvømme hele minen. Der har været adskillige tæt-på tilfælde. Mange steder højere op i minen ligner vandfald, og mudderet nedenunder er på sine steder næsten knæ-dybt. Trods disse farer er den eneste underjordiske ulykke en 36-år gammel mine arbejder der blev mast mellem en malm vogn og en træ vogn.

Slået løs i store stykker lasses malmen over i et 6-vogns, batteristyret tog og køres ud af minen til møllen hvor det bliver pulveriseret og blandet i en kemisk opløsning, der udskiller sølvet og kobberet. Ca. 100 tons malm udvindes dagligt. Gennemsnitsydelsen er 20 pounds kobber og 3.3/4 pounds sølv per ton, et af de højeste sølvindhold i noget mine foretagende i dag. I de sidste 5 år har Echo Bay Minerne ydet en total netto profit på 8.9 mill. dollars, til trods for at svingende sølv og kobber priser i det sidste år har indvirket på profit marginen.

Sikkerhed er uformel - dog ikke så formel som den har været. Sølv koncentratet pakkes i 80-pound hessian sække til en værdi af ca. Doll. 400 hver og stables udenfor ejendommen fuldstændig ubevogtet. Engang nåede værdien af stablesne næsten Doll. 2 mill. 'Der er ingen grund til at bevogte materialet' siger Mr. Zigarlick., chefen for minen. 'Hvor findes den fyr, der kan slæbe af med det?'

Alligevel indrømmer funktionærerne at en ukendt mængde sølv bliver stjålet før det nogensinde forlader minen. En ansat forsøgte fornylig at skjule 20 pund af det i en gramfon. En anden grådig fyr stak så meget af det i sin kuffert at den gik i stykker under byrden. Siden har lejren hyret en sikkerhedsmand til at holde øje med udgående bagage - og også for at hindre drukkenbolte i at ødelægge lejren.

Spiritus er banlyst, men det er ikke usædvanligt at en flaske eller to smugles ind, eller at en minearbejder sluger så mange som 15 til 18 kander (kras) øl pr. aften. (Blodige nævekampe er ikke ukendte, men i hvert fald mindre hyppige efter ankomsten af sikkerhedsmanden. Udover øl, er den største forlystelse den egentlige film forevisning (50 cents pr. billet), eller sportsudøvelser som dart, polo og curling. Der er ingen television eller radio modtagelse, og aviser ankommer en uge for sent. 'Tid er noget uvedkommende her', siger en arbejder. 'Der kunne ske et atomangreb (et eller andet sted), uden at vi fik det at vide'.

Det største lyspunkt om ugen ('det eneste lyspunkt, mumler een der har været der længe), er ankomsten af det postfly med sine 8 til 10 sække breve og pakker. 'Hvis det ikke kan komme ned på grund af vejrforholdene, styrker moralen til det laveste lave' siger en lejr posthus arbejder.

For de fleste ansatte er livet blevet til rutine, som - skønt fuldt af genvordigheder - i hvert fald har en atmosfære af normal tilstand. Nogle beklager sig endog over at de er ved at blive alt for afhængige af denne livsstil. 'Jeg må tvinge mig selv til at gå ud og møde den rigtige verden ret ofte' siger en 27-år gammel tysk pige, som arbejder i køkkenet.

BEDRE MAD

Tidligere var arbejderne utilfredse med maden, men de siger at maden i lejren er blevet bedre siden ankomsten af den 27-år gamle Cecilia Richardson, lejrens første kvindelige chef og køkkenleder. 'Det er som at være gift med 125 mænd uden nogen frynsegoder', siger den fraskilte Mrs. Richardson om sit job. Hun siger hun har været ude af stand til at få et lignende lederjob nogensteder, derfor tog hun stillingen her 'for at prøve mig selv'.

Selv om hun beskriver sin madlavning som 'bare blande en hel masse sager sammen og håbe at det bliver til noget godt', er maden velsmagende og varieret, siger mændene. I løbet af en uges tid bruger køkkenet 120 dusin æg, 30 kyllinger, adskillige hundrede steaks og koteletter., 12 pounds pastinakker. og andre gode sager.

På grund af minens beliggenhed, er transport et af nogle problemerne. De fleste forsyninger bestilles op til et år i forvejen, og markedet har et Doll. 600.000 lager med tilstrækkelige reservedele til at genopbygge praktisk taget ethvert som helst udstyr. De fleste tunge forsyninger hentes ind om vinteren når vandet på søen fryser til en dybde på mere end 6 fod - således at store fly kan lande ved lys fra lysmasterne i det 24-timers mørke.

En vintervej på hundreder af miles længde pløjer sig over frosne søer og floder der befares med traktor-trailere der kommer fra vejene der fører til Edmonton. Rejsen er ikke uden farer. Sidste vinter gik en 25-tonns ladning sølv gennem isen, og lasten af frøs og måtte destrueres (for mændene var tabet af øllet det største tab). Når isen endelig bryder i juli, sejler en trop dampere last op og ned på ca. 600 miles tilsluttende vandveje.

Ingen ved hvor længe det vil tage for sølvet og kobberet i Echo Bay Minerne at nå slutningen ligesom uran beholdningen. Funktionærer siger, der er mindst to til tre års sølv reserver endnu, og de er begyndt at undersøge nabo arealer i håb om at finde mere værdifuldt sølv. (Kobber anses for at være af sekundær betydning). Geologer i minen mener der er en stor sandsynlighed for succes.

Men når foretagendet holder op på et eller andet tidspunkt, vil der blive mindst een minearbejder tilbage for at holde en tavs overvågning. Højt oppe på en klippe, med udsyn over lejren, står en lille granit gravsten der markerer graven for en uran minearbejder som bad om at blive begravet der. Stenen har kun denne indskrift: 'Gordon G. Spence. En sand Norbo. Tro selv indtil døden'.